

קבוצה 4: לאן ממשיכים?

עדויות

"הייתה רכבת ענקית, שני קטרים משכו אותה, שהתחילה לנסוע לדרום [...] הנסיעה לקחה כמה ימים, והיינו מצופפים [...] איטלקים שחזרו מכל רחבי אירופה. [...] בכל תחנת רכבת היו יורדים איטלקים שחזרו הביתה, שכבר לא היו שנים בבית. כל תושבי העיירות חיכו לרכבת הזאת עם כיבודים, פה ושם גם עם תזמורת. בכל תחנה ירדו אנשים, ואנחנו היהודים - אף אחד לא חיכה לנו... זה היה בשבילי צביטה בלב.. זה היה בשבילי.. ממש תמונה שאנחנו - אין לנו אף אחד".

יוסף קליינמן, ארכיון יד ושם, V.T/131 0.3

"ופתאום אני עומד באמצע העיר [...] ושואל את עצמי: אז מה? בית - אין, משפחה - אין, ילדים - אין, החברים שלך אינם, יהודים - אין, פה יהודי שם יהודי שאתה בקושי מכיר. בשביל זה נלחמתי? בשביל זה נשארתי בחיים? ופתאום הבנתי שכל המאבק שלי היה סתמי, ולא היה לי חשק לחיות".

שמואל שילה, ארכיון יד ושם, חטיבה V.T/135 0.3

"יום אחד, בא איזה קפטן ואמר: אנחנו נורא רוצים לעזור לכם, אבל אנחנו לא יכולים, עוד לא נגמרה המלחמה, ואתם מוכרחים ללכת הביתה. ברגע שהוא אמר הביתה, כאילו איזה משהו נפל עליך; מה זה הביתה? איפה הביתה? איפה יש לי בית? למי אני אלך הביתה? התחלתי לצעוק: אין לי בית! אני לא הולכת הביתה! אז הוא אמר לי: אני לא יכול להחזיק אותך.

אנטוניה רוזנבאום, ארכיון יד ושם, חטיבה 0.33 מס' פריט 26427

קבוצה 4: לאן ממשיכים?

תמונה 1

| יהודים ניצולים עולים על משאית בדרכם לארץ ישראל, במסגרת מבצע של תנועת 'הבריחה', לאחר המלחמה

קבוצה 4: לאן ממשיכים?

תמונה 2

| ילד ישן בין קרונות רכבת בדרך חזרה מבוכנוולד להונגריה

קבוצה 4: לאן ממשיכים?

תמונה 3

| פינני אסירים מהמחנה, וובלין, גרמניה, 1945

קבוצה 4: לאן ממשיכים?

שאלות לדיון

התבוננו בתמונות, קראו את העדויות וענו על השאלות:

העדויות שלפניכם עוסקות בחוויית הבדידות של החזרה הביתה. מה לדעתכם הקושי העיקרי שניצב בפני הניצולים עם שובם הביתה?

סמנו משפטים מתוך העדויות שתומכות בתשובתכם